

XÂM HẠI TÌNH DỤC TRẺ EM

KHUYẾN NGHỊ HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT

Giới thiệu

Xâm hại và bóc lột tình dục trẻ em là những vấn đề ngày càng đáng lo ngại ở Việt Nam. Để đấu tranh chống lại hình thức bạo lực trẻ em nghiêm trọng này một cách hiệu quả, cần phải:

- ❑ Có quy định xử phạt rõ ràng nhằm ngăn cấm mọi hình thức xâm hại và bóc lột tình dục trẻ em;
- ❑ Tiến hành các cuộc điều tra và xét xử nhạy cảm với trẻ em để khuyến khích trẻ cung cấp lời khai cần thiết và làm giảm những tổn thương tâm lý từ việc tham gia vào quá trình tố tụng; và
- ❑ Áp dụng tất cả những quy định và quy trình này trong mọi trường hợp liên quan đến người dưới 18 tuổi.

Trong những năm gần đây, Việt Nam đã đạt những bước tiến đáng kể trong việc tăng cường luật pháp quốc gia nhằm đối phó với tình trạng bạo lực đối với người chưa thành niên. Luật Trẻ em 2016, Bộ luật Hình sự 2015 (sửa đổi năm 2017) và Bộ luật tố tụng hình sự 2015 đã có nhiều quy định quan trọng mới nhằm bảo vệ trẻ em khỏi xâm hại tình dục cũng như các hình thức bạo lực khác một cách hiệu quả hơn. Tuy nhiên, pháp luật của Việt Nam vẫn còn những lỗ hổng cần được khắc phục nhằm để phù hợp với Công ước về Quyền trẻ em (CRC) và Nghị định thư không bắt buộc về buôn bán trẻ em, mại dâm trẻ em và văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em (OPSC).

Tài liệu này sẽ phân tích những lỗ hổng chính trong Bộ luật Hình sự và kèm theo khuyến nghị về những biện pháp ngắn hạn và dài hạn để khắc phục những khiếm khuyết này. UNICEF cũng khuyến nghị việc rà soát và sửa đổi Bộ luật tố tụng hình sự trong thời gian tới để tăng cường bảo vệ người chưa thành niên. Tuy nhiên, tài liệu này sẽ chỉ tập trung đề cập đến Bộ luật Hình sự.

Tóm tắt các vấn đề chính cần được sửa đổi, hoàn thiện

- * Làm rõ định nghĩa về “giao cấu” và “các hành vi quan hệ tình dục khác”
- * Xử phạt tất cả các hình thức xâm hại tình dục (có tiếp xúc trực tiếp và không tiếp xúc trực tiếp)
- * Làm rõ độ tuổi đồng thuận quan hệ tình dục
- * Xử phạt kẻ phạm tội lợi dụng lòng tin và sử dụng quyền lực để xâm hại tình dục người chưa thành niên
- * Làm rõ các yếu tố cấu thành tội phạm sử dụng trẻ em vào mục đích khiêu dâm

- * Xử phạt các hành vi liên quan đến văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em phù hợp với Nghị định thư không bắt buộc về việc buôn bán trẻ em, mại dâm trẻ em và văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em
- * Nghiêm cấm hành vi dụ dỗ, gạ gẫm trẻ em
- * Định nghĩa mại dâm trẻ em theo Nghị định thư không bắt buộc về việc buôn bán trẻ em, mại dâm trẻ em và văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em
- * Đảm bảo bảo vệ và hỗ trợ trẻ dưới 18 tuổi là nạn nhân của xâm hại tình dục trẻ em

Làm rõ định nghĩa về “giao cấu” và “các hành vi quan hệ tình dục khác”

Bộ luật Hình sự 2015 (sửa đổi 2017) đã bổ sung thêm một số tội danh xâm hại tình dục đối với người chưa thành niên cũng như mở rộng định nghĩa về hiếp dâm bao gồm cả giao cấu và các hành vi quan hệ tình dục khác. Tuy nhiên, các cụm từ “giao cấu” và “các hành vi quan hệ tình dục khác” chưa được định nghĩa, và vì vậy bản chất của các hành vi phạm tội này vẫn chưa rõ ràng.

Để đảm bảo sự công bằng trong việc bảo vệ trẻ em trai và trẻ em gái cũng như xem xét đầy đủ các hình thức hiếp dâm khác nhau, khái niệm “giao cấu” nên được định nghĩa trung lập về giới nhằm bao gồm mọi loại hình thâm nhập qua đường âm đạo, hậu môn và đường miệng bởi bất kỳ bộ phận nào của cơ thể hoặc bất cứ dụng cụ nào. Định nghĩa hẹp về giao cấu là sự thâm nhập của dương vật vào âm đạo đã không xem xét đầy đủ các hành vi thâm nhập khác, ví dụ như xâm hại qua đường hậu môn, một trong những hình thức bạo lực tình dục nghiêm trọng, gây ra tổn thương về thể chất và tinh thần tương đương cho nạn nhân.

Chúng tôi cũng đề nghị nêu rõ là hành vi thâm nhập được hiểu là ở bất cứ mức độ nào, cho dù nhẹ đến đâu, có xuất tinh hay chưa. Điều này có ý nghĩa rất quan trọng đối với các trường hợp xâm hại trẻ em, vì đôi lúc khó xác định được chính xác mức độ thâm nhập. Trên thực tế đối với trẻ nhỏ, hiếm khi kẻ phạm tội có thể thâm nhập hoàn toàn vào cơ thể đứa trẻ, tuy nhiên đứa trẻ vẫn sẽ thấy đau và nhìn nhận hành động đó như một sự thâm nhập. Nhiều người chưa thành niên thiếu kiến thức về giải phẫu học và bản chất quan hệ tình dục nên không thể khai báo rõ ràng về mức độ của thâm nhập.

Khi định nghĩa giao cấu và các hành vi quan hệ tình dục khác, nên tránh sử dụng các cụm từ như “thỏa mãn nhu cầu tình dục” và “thỏa mãn nhục dục” vì chúng mở rộng yếu tố cấu thành tội phạm cần phải chứng minh một cách không cần thiết. Bất kỳ hành vi quan hệ tình dục nào với người khác mà không có sự đồng ý của người đó đều cần cấu thành tội phạm, cho dù ý định của kẻ phạm tội là để thỏa mãn nhu cầu tình dục của bản thân hay ý đồ khác. Đối với việc đụng chạm vào trẻ em một cách trái pháp luật khi việc sử dụng vũ lực và hay thiếu sự đồng thuận không phải là yếu tố cấu thành bắt buộc (Điều 142, khoản 1, điểm b; Điều 145), cần sử dụng ngôn từ mang tính trung lập hơn như “có tính tình dục” hay “vì mục đích tình dục” để phân biệt giữa hành vi đụng chạm trái pháp luật với việc đụng chạm với mục đích chính đáng (như tắm cho trẻ hoặc thăm khám y tế). Để hiểu được việc đụng chạm có vì mục đích tình dục hay không, cần cân nhắc đến bối cảnh và tình huống có sự đụng chạm, chứ không xem xét đến ham muốn và sự thỏa mãn tình dục của kẻ xâm hại.

Khuyến nghị các giải pháp ngắn hạn

Ban hành một Nghị quyết quy định hướng dẫn về các yếu tố cấu thành của tội hiếp dâm và tội cưỡng dâm và (Điều 141 – 144)

- ❑ Sử dụng các cụm từ trung lập về giới khi đưa ra định nghĩa về giao cấu, đảm bảo bao hàm mọi loại hình thức thâm nhập (qua đường âm đạo, hậu môn và đường miệng) bằng bất kỳ bộ phận cơ thể nào hoặc bất cứ đồ vật nào. Ngoài ra, hướng dẫn cần nêu rõ rằng giao cấu bao gồm toàn bộ các mức độ thâm nhập, dù là rất nhẹ.
- ❑ Giải thích “hành vi quan hệ tình dục khác”, để đảm bảo bao gồm việc dùng bất cứ bộ phận nào trên cơ thể mình hay bất cứ đồ vật nào để đụng chạm vào những bộ phận nhạy cảm/riêng tư của trẻ (bộ phận sinh dục, ngực hoặc mông) có thiên hướng tình dục, hoặc khiến nạn nhân đụng chạm vào các bộ phận nhạy cảm trên cơ thể mình bằng bất kỳ bộ phận cơ thể nào của nạn nhân hay sử dụng bất cứ đồ vật nào.

Khuyến nghị các giải pháp dài hạn

- ❑ Sửa đổi Bộ luật Hình sự để định nghĩa lại hiếp dâm là bất cứ hành vi thâm nhập nào (qua đường âm đạo, hậu môn, đường miệng) mà không có sự đồng ý của nạn nhân, và loại bỏ các yêu cầu về sử dụng vũ lực, đe dọa dùng vũ lực.
- ❑ Cân nhắc bổ sung một tội danh riêng về “xâm hại tình dục” để trừng trị những hành vi tình dục trái pháp luật mà không có sự thâm nhập (ví dụ sử dụng bộ phận cơ thể hoặc đồ vật để đụng chạm nạn nhân mà chưa có sự đồng ý).
- ❑ Vẫn giữ tội dâm ô trẻ em để trừng trị các hành vi xâm hại tình dục mà không có tiếp xúc trực tiếp.

Xử phạt tất cả các hình thức xâm hại tình dục (kể cả có tiếp xúc trực tiếp cũng như không có tiếp xúc trực tiếp)

Để giải quyết hiệu quả vấn nạn xâm hại tình dục trẻ em, cần có quy định rõ ràng về việc trừng phạt mọi hình thức tiếp xúc tình dục với trẻ em – bao gồm tất cả các hành vi có thâm nhập và không thâm nhập (ví dụ như đụng chạm), cũng như các hành vi tình dục không có sự tiếp xúc về thể chất (ví dụ như khỏa thân trước mặt trẻ hoặc dụ dỗ trẻ khỏa thân).

Như đã đề cập bên trên, Bộ luật Hình sự định nghĩa hiếp dâm bao gồm hành vi giao cấu và các hành vi quan hệ tình dục khác. Định nghĩa như vậy có vẻ bao hàm mọi hành vi thâm nhập cũng như không thâm nhập. Tuy nhiên, hiện chưa rõ “hành vi quan hệ tình dục” quy định tại các điều từ Điều 141 đến 144 được phân biệt như thế nào với hành vi “dâm ô” đối với trẻ em trong Điều 146. Do đó, đề nghị cần có hướng dẫn thêm về hành vi dâm ô đối với trẻ em, và việc đụng chạm có tính tình dục đối với trẻ em ở độ tuổi từ 13 đến 16 sẽ bị xử lý theo Điều 145 hay Điều 146.

Khuyến nghị các giải pháp ngắn hạn

- ❑ Ban hành Nghị quyết phân biệt rõ giữa “các hành vi quan hệ tình dục khác” và “hành vi dâm ô”.
- ❑ Định nghĩa “hành vi dâm ô” là các hành vi quan hệ tình dục không có sự tiếp xúc về thể chất giữa trẻ và kẻ phạm tội, ví dụ như khỏa thân trước mặt trẻ, xui khiến trẻ khỏa

thân, dụ dỗ trẻ thủ dâm hoặc đụng chạm cơ thể mình hoặc đụng chạm cơ thể một người thứ ba;

- ❑ Vì theo Điều 146, mức phạt dành cho tội danh dâm ô khá nhẹ, nên giới hạn định nghĩa “dâm ô” thành hành vi xâm hại không có tiếp xúc trực tiếp, xử phạt và coi việc đụng chạm tình dục và các loại hình xâm hại có tiếp xúc trực tiếp khác là “các hành vi quan hệ tình dục khác” theo Điều 142, 144 và 145.

Củng cố và làm rõ độ tuổi đồng thuận quan hệ tình dục

Bộ luật Hình sự thiếu một khẳng định rõ ràng về độ tuổi đồng thuận quan hệ tình dục. Độ tuổi đồng thuận được nhắc đến trong Điều 142 (cấm giao cấu và thực hiện các hành vi quan hệ tình dục khác với người dưới 13 tuổi) và điều 145 (cấm người đã thành niên giao cấu và thực hiện các hành vi quan hệ tình dục khác với người từ đủ 13 tuổi đến dưới 16 tuổi). Tuy nhiên, cần có hướng dẫn bổ sung để đảm bảo các quy định này được hiểu và áp dụng chính xác.

Khuyến nghị các giải pháp ngăn chặn

Ban hành Nghị quyết quy định hướng dẫn về độ tuổi đồng thuận quan hệ tình dục dựa trên Bộ luật Hình sự và đảm bảo làm rõ:

- ❑ Trong bất kỳ tình huống nào, trẻ dưới 13 tuổi cũng không thể đồng thuận quan hệ tình dục. Bất kỳ người nào (đã thành niên hay chưa thành niên) mà giao cấu hay có hành vi quan hệ tình dục khác đối với trẻ em dưới 13 tuổi, thì đều coi là phạm tội theo Điều 142. Không cần thiết phải chứng minh có sự ép buộc, đe dọa hoặc dụ dỗ, ngay cả khi trẻ tự nguyện thì hành vi trên vẫn là phạm tội.
- ❑ Bất kể người nào đã thành niên mà giao cấu hoặc có hành vi quan hệ tình dục đối với trẻ từ đủ 13 tuổi đến dưới 16 tuổi được coi là hành vi phạm tội theo Điều 145, ngay cả khi trẻ đồng thuận, không cần thiết phải chứng minh có sự ép buộc, đe dọa hoặc dụ dỗ.
- ❑ Hành vi giao cấu hay quan hệ tình dục khác giữa hai người chưa thành niên, với điều kiện là cả hai đều từ đủ 13 tuổi trở lên và có sự đồng thuận thì sẽ không cấu thành tội phạm.

Xử phạt kẻ phạm tội lợi dụng lòng tin của người khác hoặc sử dụng quyền lực để xâm hại tình dục người chưa thành niên

Tiêu chuẩn quốc tế khuyến nghị cần có sự bảo vệ đối với những nạn nhân dưới 18 tuổi bị xâm hại tình dục bởi người lớn, những kẻ lợi dụng sự non nớt và phụ thuộc của người chưa thành niên. Đặc biệt, trong một số mối quan hệ nhất định (ví dụ như người chăm sóc, thành viên trong gia đình, giáo viên, chủ lao động, hướng dẫn viên tôn giáo, huấn luyện viên thể thao ...) sự mất cân bằng quyền lực giữa NCTN với người khác là rất lớn, do vậy, cần tăng độ tuổi đồng thuận quan hệ tình dục. Đó là bởi sự mất cân bằng về quyền lực trong các tình

huống trên có thể tác động đến người chưa thành niên, khiến người chưa thành niên buộc phải đồng thuận quan hệ tình dục mà chưa suy nghĩ được thấu đáo, trên cơ sở cân nhắc đầy đủ các thông tin. Tội phạm này sẽ được chứng minh dựa trên bản chất mối quan hệ giữa người chưa thành niên và kẻ phạm tội mà không cần phải chứng minh là kẻ phạm tội đã dùng mách khéo hay dụ dỗ người chưa thành niên hoặc hành vi xâm hại đã được thực hiện trái với ý chí của người chưa thành niên.

Bộ luật Hình sự chưa có quy định rõ ràng nhằm ngăn chặn những kẻ lợi dụng quyền lực, lòng tin và địa vị để thực hiện hành vi tình dục với người chưa thành niên. Dựa theo Điều 143 và 144, người từ đủ 13 tuổi đến dưới 16 tuổi bị cưỡng dâm sẽ nhận được sự bảo vệ, nhưng cả 2 điều luật trên đều yêu cầu chứng minh được việc kẻ phạm tội sử dụng thủ đoạn nào đó và hành vi này là trái với ý muốn của người chưa thành niên. Cần củng cố các quy định này để bảo vệ trẻ khỏi việc bị thao túng tham gia các hành vi quan hệ tình dục bởi một người lớn có địa vị.

Khuyến nghị các giải pháp ngắn hạn

- Ban hành Nghị quyết giải thích rõ trong các điều 143 và 144, “tình trạng lệ thuộc” không chỉ là lệ thuộc về mặt tài chính và vật chất, mà còn xét đến các tình huống kẻ phạm tội ở vào vị thế được tin tưởng, có quyền lực và địa vị hơn người chưa thành niên. Những kẻ này có thể là người chăm sóc trẻ, thành viên trong gia đình, giáo viên, chủ lao động, hướng dẫn viên tôn giáo, huấn luyện viên hay bất kỳ người nào có trách nhiệm chăm sóc và giáo dục người chưa thành niên.

Khuyến nghị các giải pháp dài hạn

- Sửa đổi Bộ luật Hình sự để bổ sung thêm quy định mới để quy định là tội phạm hành vi của người được tin nhiệm, có quyền lực và địa vị đối với người chưa thành niên mà giao cấu hoặc thực hiện hành vi quan hệ tình dục với người đó.

Làm rõ các yếu tố cấu thành tội phạm sử dụng trẻ em vào mục đích khiêu dâm

Điều 147 nghiêm cấm hành động lôi kéo, dụ dỗ, ép buộc trẻ em dưới 16 tuổi tham gia vào việc trình diễn khiêu dâm. Tuy nhiên, định nghĩa “trình diễn khiêu dâm” chưa được làm rõ. Đồng thời, điều luật chỉ bảo vệ trẻ dưới 16 tuổi chứ không xét đến đối tượng dưới 18 tuổi như theo yêu cầu của Nghị định thư không bắt buộc về việc buôn bán trẻ em, mại dâm trẻ em và văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em. Ngoài ra, dù đây là một tội phạm có tính chất nghiêm trọng, khung hình phạt lại khá thấp (từ 6 tháng đến 3 năm tù giam).

Do sự lan rộng của các văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em với tốc độ chóng mặt trên mạng Internet, việc sử dụng trẻ em trong các loại hình trình diễn khiêu dâm đang là một vấn nạn toàn cầu trong những năm gần đây. Ở nhiều quốc gia, tốc độ truy cập Internet được cải thiện dẫn đến việc sử dụng nền tảng công nghệ thông tin và truyền thông để trình chiếu trực tiếp cảnh xâm hại tình dục trẻ em hay những màn trình diễn khiêu dâm có sự tham gia của trẻ. Trẻ em cũng có nguy cơ bị dụ dỗ hoặc xúi giục để tự chia sẻ hình ảnh và video khiêu dâm của chính bản thân mình trên mạng Internet. Sử dụng người chưa thành niên trình diễn khiêu dâm là một hình thức xâm hại tình dục trẻ em hết sức nghiêm trọng.

Khuyến nghị các giải pháp ngắn hạn

- ❑ Ban hành Nghị quyết định nghĩa “trình diễn khiêu dâm” là việc lôi kéo trẻ tham gia vào hoạt động tình dục một cách thực sự hoặc mô phỏng (bao gồm giao cấu, thủ dâm và các hành vi tình dục khác), hoặc khiến trẻ em thoát y hoặc khỏa thân. Định nghĩa như vậy là đủ, không cần thêm là màn trình diễn “kích thích các ham muốn tình dục” hoặc thỏa mãn tình dục dục.
- ❑ Làm rõ cụm từ “dưới mọi hình thức” sử dụng trong Điều 147 bao gồm hình thức trình chiếu trực tiếp (live-stream) cảnh trình diễn khiêu dâm có sự tham gia của trẻ hoặc dụ dỗ trẻ khỏa thân thông qua công nghệ thông tin hoặc chia sẻ ảnh và video của trẻ đang thực hiện các hành vi tình dục một cách thực sự hoặc mô phỏng, hoặc đặc tả các bộ phận nhạy cảm của trẻ.

Khuyến nghị các giải pháp dài hạn

- ❑ Sửa đổi Điều 147, nghiêm cấm rõ ràng hơn việc dụ dỗ hoặc sử dụng trẻ dưới 18 tuổi cho việc sản xuất các sản phẩm khiêu dâm trẻ em, tăng khung hình phạt để phản ánh chính xác hơn mức độ nghiêm trọng của tội ác này.

Nghiêm cấm hành vi dụ dỗ, gạ gẫm trẻ em

“Dụ dỗ” là một loại hành vi phổ biến mà kẻ phạm tội thường sử dụng để kết thân và tạo dựng một mối quan hệ tình cảm với trẻ, đôi lúc với cả gia đình trẻ, nhằm làm giảm sự đề phòng của trẻ nhằm mục đích xâm hại tình dục trẻ em. Hiện nay việc kẻ phạm tội sẽ sử dụng công nghệ thông tin để thực hiện hành vi này ngày càng phổ biến, bao gồm sử dụng các trang mạng xã hội để nhắn tin, trò chuyện để tương tác và dụ dỗ trẻ em.

Bộ luật Hình sự hiện nay không đề cập đến hành vi dụ dỗ trẻ em qua nền tảng công nghệ thông tin hay các phương thức khác. Trên toàn thế giới, nhiều quốc gia đã quy định những tội danh mới liên quan đến việc dụ dỗ, gạ gẫm hoặc mời chài trẻ em qua mạng, theo đó nghiêm cấm việc giao tiếp với trẻ em nhằm mục đích tạo điều kiện thuận lợi thực hiện hành vi xâm hại tình dục với trẻ. Điều này cho phép các cơ quan điều tra can thiệp ngay lập tức khi có bằng chứng rõ ràng về việc dụ dỗ trẻ em, trước khi hành vi xâm hại tình dục thực sự diễn ra.

Khuyến nghị các giải pháp ngắn hạn

- ❑ Ban hành Nghị quyết hướng dẫn giải nghĩa một số từ được sử dụng trong Điều 141 và 142 Bộ luật Hình sự, khẳng định rằng “thủ đoạn khác” bao gồm hành vi dụ dỗ, ví dụ như nói chuyện, kết bạn và thiết lập mối quan hệ tình cảm với trẻ (gặp trực tiếp hoặc qua nền tảng công nghệ) để làm giảm sự đề phòng của trẻ nhằm mục đích xâm hại tình dục trẻ.

Khuyến nghị các giải pháp dài hạn

- ❑ Sửa đổi Bộ luật Hình sự, bổ sung các tội danh về dụ dỗ, gạ gẫm trực tuyến trẻ em.

Xử phạt các hành vi liên quan đến văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em phù hợp với Nghị định thư không bắt buộc về việc buôn bán trẻ em, mại dâm trẻ em và văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em

Việt Nam đang có những bước tiến trong việc tăng cường các quy định trong Bộ luật Hình sự về văn hóa phẩm đồi trụy. Điều 326 Bộ luật Hình sự nghiêm cấm truyền bá văn hóa phẩm đồi trụy và khoản 2 (e) tăng mức hình phạt nặng hơn nếu phổ biến văn hóa phẩm đồi trụy cho người dưới 18 tuổi. Tuy nhiên, vẫn còn tồn tại một số hạn chế sau:

- ❑ Việc tăng nặng hình phạt chỉ áp dụng cho việc truyền bá văn hóa phẩm đồi trụy đến tay người chưa thành niên, chứ không phải là việc sản xuất, truyền bá, tàng trữ hình ảnh khiêu dâm của người chưa thành niên;
- ❑ Việc đơn thuần tàng trữ văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em không cấu thành tội phạm;
- ❑ Hành vi chỉ cấu thành tội phạm nếu liên quan đến số lượng lớn văn hóa phẩm đồi trụy, hoặc đối với các đối tượng đã từng bị xử phạt hành chính vì những hành vi tương tự.

Nghị định thư không bắt buộc về việc buôn bán trẻ em, mại dâm trẻ em và văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em định nghĩa “văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em” là “bất kỳ sự trình bày nào, bằng bất kỳ phương tiện gì, về trẻ em tham gia vào các hoạt động tình dục một cách thực sự hoặc mô phỏng, hay bất cứ sự trình bày nào về các cơ quan sinh dục của trẻ em, mà chủ yếu là nhằm các mục đích tình dục”. Nghị định thư cũng yêu cầu các quốc gia thành viên hình sự hóa hành vi sản xuất, phân phối, phổ biến, nhập khẩu, xuất khẩu, chào mời, buôn bán hay sở hữu văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em vì những mục đích nêu trên. Ủy ban Liên Hợp Quốc về quyền trẻ em và Công ước của Hội đồng châu Âu về tội phạm mạng cũng khuyến nghị các quốc gia nghiêm cấm hành vi sở hữu, tải hoặc truy cập các văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em.

Việc sở hữu và phân phối văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em là tội danh nghiêm trọng hơn so với việc sở hữu và phân phối các loại hình văn hóa phẩm đồi trụy khác, bởi chúng khuyến khích việc xâm hại tình dục trẻ em qua việc mô tả các em như những đối tượng tình dục nhằm thỏa mãn ham muốn của người lớn. Qua việc phê chuẩn Nghị định thư không bắt buộc về việc buôn bán trẻ em, mại dâm trẻ em và văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em và tham gia tổ chức WeProtect Global Alliance nhằm chấm dứt tình trạng bóc lột tình dục trẻ em qua mạng, Việt Nam đã thể hiện sự cam kết tham gia cùng cộng đồng quốc tế nỗ lực loại bỏ ngành công nghiệp độc hại này.

Khuyến nghị các giải pháp ngắn hạn

- ❑ Ban hành Nghị quyết giải thích văn hóa phẩm đồi trụy bao gồm cả văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em. Đồng thời Nghị quyết cần định nghĩa “văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em” dựa trên Nghị định thư không bắt buộc về việc buôn bán trẻ em, mại dâm trẻ em và văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em, là “bất kỳ sự trình bày nào, bằng bất kỳ phương tiện gì, về trẻ em tham gia vào các hoạt động tình dục một cách thực sự hoặc mô phỏng, hay bất cứ sự trình bày nào về các cơ quan sinh dục của trẻ em, mà chủ yếu là nhằm các mục đích tình dục.” Định nghĩa cũng bao gồm văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em “ảo”, ví dụ các văn hóa phẩm mô tả trẻ tham gia vào hoạt động tình dục, nhưng

thực tế đây lại là sản phẩm của kỹ thuật số, hoạt hình, kỹ thuật xử lý hình ảnh và cắt ghép.

Khuyến nghị các giải pháp dài hạn

- Sửa đổi Bộ luật Hình sự để quy định một tội danh riêng về văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em nhằm nghiêm cấm sản xuất, sao chép, phân phối, truyền bá, kinh doanh, nhập khẩu, xuất khẩu, sở hữu, truy cập và tải các văn hóa phẩm đồi trụy mô tả trẻ em tham gia vào các hoạt động tình dục một cách thực sự hoặc mô phỏng, hay bất cứ sự trình bày nào về các cơ quan sinh dục của trẻ em, mà chủ yếu là nhằm các mục đích tình dục.
- Xử phạt hình sự các hành vi liên quan đến văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em, bất kể số lượng.

Định nghĩa mại dâm trẻ em theo Nghị định thư không bắt buộc về việc buôn bán trẻ em, mại dâm trẻ em và văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em

Nghị định thư không bắt buộc về việc buôn bán trẻ em, mại dâm trẻ em và văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em yêu cầu các Quốc gia thành viên nghiêm cấm cho, nhận, mua hay cung cấp người chưa thành niên dưới 18 tuổi vì mục đích mại dâm. “Mại dâm trẻ em” được định nghĩa là “việc sử dụng trẻ em trong các hoạt động tình dục để lấy tiền hay bất kỳ lợi ích nào khác”

Bộ luật Hình sự 2015 đã quy định tội phạm riêng về việc mua dâm người dưới 18 tuổi (Điều 329). Các hành vi khác liên quan đến mại dâm trẻ em bao gồm tội chứa mại dâm (Điều 327) và tội môi giới mại dâm (Điều 328), áp dụng cho cả người lớn và trẻ em. Tuy nhiên, vẫn còn tồn tại một số hạn chế:

- Thuật ngữ “mại dâm” chưa được định nghĩa, do đó không rõ là luật áp dụng cho hành vi giao cấu hay các hành vi quan hệ tình dục khác;
- Các từ “mua” hay “bán” cũng chưa được định nghĩa rõ ràng, do đó không rõ liệu có bao gồm bất kỳ loại hình thanh toán, thù lao hay trao đổi lợi ích nào khác, không chỉ là giao dịch tiền mặt hay không.
- Hình phạt cho các tội danh liên quan đến mại dâm trẻ em chưa phản ánh được chính xác mức độ nghiêm trọng của các loại hình phạm tội này. Bóc lột người chưa thành niên cho việc mại dâm là tội phạm nghiêm trọng hơn rất nhiều hành vi mại dâm có sự đồng thuận của người lớn. Mại dâm trẻ em nên được quy định và xử lý riêng biệt và xử phạt tương đương với tội danh hiếp dâm trẻ em.

Khuyến nghị các giải pháp ngắn hạn

- Dựa trên mục đích của điều 327 – 329, ban hành Nghị quyết hướng dẫn về định nghĩa “mại dâm” một cách rõ ràng, thống nhất với Nghị định thư không bắt buộc về việc buôn bán trẻ em, mại dâm trẻ em và văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em, bao gồm cả hành vi giao cấu và các hành vi quan hệ tình dục khác.

- ❑ Làm rõ việc “bán dâm” và “mua dâm” trẻ em (điều 329) bao gồm toàn bộ các hình thức thù lao hay trao đổi lợi ích (trao đổi bằng quà, nhờ vả, ân huệ ...) chứ không nhất thiết phải giao dịch bằng tiền, và “tình dục” ở đây bao gồm cả hành vi giao cấu và các hành vi quan hệ tình dục khác.

Khuyến nghị các giải pháp dài hạn

- ❑ Sửa đổi Bộ luật Hình sự, bổ sung tội danh riêng về mại dâm trẻ em bao gồm việc cho, nhận, mua và cung cấp trẻ dưới 18 tuổi cho mục đích mại dâm. Đưa ra định nghĩa khái quát hơn dựa trên Nghị định thư không bắt buộc về việc buôn bán trẻ em, mại dâm trẻ em và văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em và các hình phạt cần tương đương với mức phạt cho tội danh hiếp dâm trẻ em.

Đảm bảo bảo vệ và hỗ trợ tất cả người chưa thành niên dưới 18 tuổi là nạn nhân của xâm hại tình dục

Luật trẻ em định nghĩa “trẻ em” là người dưới 16 tuổi. Điều này có nghĩa là các biện pháp bảo vệ và hỗ trợ đặc biệt dành cho nạn nhân xâm hại tình dục trẻ em chỉ áp dụng cho trẻ dưới 16 tuổi và bỏ qua đối tượng từ 16 đến dưới 18 tuổi. Việc Luật trẻ em quy định tuổi trẻ em thấp hơn tuổi thành niên theo quy định của Bộ luật Dân sự là 18 tuổi, là không phù hợp với Công ước về Quyền trẻ em vì Công ước định nghĩa trẻ em là người dưới 18 tuổi trừ khi luật pháp quốc gia quy định độ tuổi thành niên sớm hơn.

Khuyến nghị các giải pháp dài hạn

- ❑ Sửa đổi Luật Trẻ em, khẳng định “trẻ em” là người dưới 18 tuổi.